

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ijsseluiterwaarden Olst

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

6 september 2012 / rapportnummer 2531-81

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De Dienst Landelijk Gebied (Regio Oost) heeft het voornemen om de inrichting van de uiterwaarden van de IJssel tussen Olst en Veessen te wijzigen. De herinrichting moet leiden tot een waterstanddaling bij maatgevend hoogwater van 6 à 8 centimeter, de ontwikkeling van maximaal 450 ha nieuwe natuur en de versterking van de ruimtelijke kwaliteit en recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied. Herinrichting van de uiterwaarden vereist wijziging van het bestemmingsplan en het verlenen van een ontgrondingenvergunning. Om hierover te kunnen besluiten is een MER opgesteld. De gemeente Olst-Wijhe en de provincie Overijssel zijn bevoegd gezag voor respectievelijk de bestemmingsplan- en de vergunningprocedure. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ zich uit over de kwaliteit en de volledigheid van het MER.

De alternatieven voor de realisatie van gestelde doelen en de effecten van de ingrepen zijn gestructureerd gedocumenteerd in het MER en met duidelijk kaartmateriaal geïllustreerd. De alternatieven verschillen vooral van elkaar in de omvang van de rivierverruiming en in de ruimte die wordt vrijgemaakt voor natuurontwikkeling. Het MER maakt duidelijk dat alle alternatieven voldoen aan de taakstelling voor hoogwaterveiligheid en dat er goede beheersafspraken nodig zijn, die enerzijds de natuurontwikkeling mogelijk maken, maar anderzijds ook die veiligheid borgen.

Naast het MER is een Passende beoordeling (PB) opgesteld, omdat het plangebied onderdeel uitmaakt van het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden IJssel'. Daarin zijn de effecten van het voornemen op het plangebied beschreven. De Commissie constateert dat in de PB de verwachte wijzigingen in de inundatiefrequentie onvoldoende zijn beschreven. Het gaat hierbij zowel om wijzigingen die worden veroorzaakt door de realisatie van het voornemen als om wijzigingen als gevolg van uitgevoerde en geplande, boven- en benedenstrooms gelegen ingrepen. Daarmee blijft onduidelijk welke cumulatieve gevolgen er kunnen optreden voor de natuur(-ontwikkeling).

De Commissie is dan ook van oordeel dat er in het MER en de PB informatie ontbreekt om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in een besluit over het bestemmingsplan en de ontgrondingenvergunning. Daarom adviseert de Commissie om eerst een **aanvulling op het MER** op te stellen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe. Hoofdstuk 3 handelt over de afhandeling van zettingsschade, een aspect dat niet in de aanvulling, maar in de toelichting op het besluit aandacht vraagt.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2. Toelichting op het oordeel en aanbevelingen

In de toelichting op het plan, het MER en de PB wordt gesteld dat uitvoering van het project leidt tot wijzigingen in de inundatiefrequentie van delen van de uiterwaarden tussen Olst en Veessen. Uit het MER en de PB wordt niet duidelijk waar zich wijzigingen in de inundatiefrequentie zullen voordoen als gevolg van de uitvoering van dit project, noch hoe omvangrijk die wijzigingen zullen zijn. Daar waar zich wijzigingen in frequentie voordoen, kunnen (afhankelijk van de omvang ervan) veranderingen in de aanwezige habitattypen optreden.

Verder stelt de Commissie vast dat deze frequentiewijzigingen niet alleen bepaald worden door het project 'Ijsseluiterwaarden Olst', maar ook door maatregelen die elders langs de IJssel², in het kader van het project Ruimte voor de Rivier, zijn genomen of worden voorzien. Cumulatie met de gevolgen van deze (uitgevoerde dan wel ingeplande) maatregelen is, in afwijking op wat de Commissie in haar advies over de reikwijdte en het detailniveau van het MER heeft aanbevolen, te beperkt uitgewerkt en onderbouwd in het MER en de PB.

De conclusies in paragraaf 4.3 en 4.7 van de PB dat positieve, negatieve of geen effecten op een habitatype te verwachten zijn omdat de inundatiefrequentie op de betreffende plaats wel of niet verandert, acht de Commissie dan ook onvoldoende onderbouwd.

Wat geldt voor de vegetatie, geldt ook voor de daarvan afhankelijke fauna. Uit het MER en de PB blijkt dat door het vergraven van een deel van de uiterwaarden het oppervlak aan grasland afneemt. Dit zal naar verwachting een negatief effect hebben op grasetende vogels, zoals ganzen en smienten.³ Vanwege de toereikende draagkracht van het hele Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden IJssel' wordt dit effect, ook in cumulatie met ingrepen elders langs de IJssel, als niet-significant beoordeeld. Ook hier ontbreekt de onderbouwing van het geconstateerde cumulatieve effect.

De Commissie acht deze informatie essentieel voor een goed onderbouwd oordeel over de effecten van de wijzigingen in inundatiefrequentie op gestelde natuurdoelen. Daarmee ontbreekt ook de zekerheid over het behalen van die doelen.

De Commissie beveelt aan om

- de (wijzigingen in) inundatiefrequentie in het plangebied in meer detail te beschrijven, bij voorkeur aan de hand van kaartjes voor de huidige situatie, de situatie bij uitvoeren van het voorkeursalternatief en de situatie die zich voordoet wanneer ook (uitgevoerde en ingeplande) ingrepen elders in het dal van de IJssel worden meegenomen;
- op grond van die gegevens de verwachte gevolgen voor de te behalen natuurdoelen opnieuw te beoordelen;
- de vergunbaarheid in hoofdstuk 5 van de PB opnieuw te toetsen;
- aanbevelingen te formuleren over de manier waarop met (de kans op) eventuele negatieve consequenties dient te worden omgegaan.

² Het gaat hierbij vooral om de ingrepen bij Deventer, Veessen-Wapenveld en Kampen

³ PB §4.2.4 op pagina 30 e.v.

3. Aanbevelingen voor het vervolgproces

De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen. De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

De Commissie constateert dat ingrepen kunnen leiden tot grondwaterstandveranderingen en daarmee tot zettingschade⁴. Het aantal woningen waar kans op zettingschade bestaat, wordt geschat op 50. Om zettingschade te registreren zal een meetprogramma opgesteld worden.⁵ Uit het MER wordt niet duidelijk hoe eventuele kosten van zettingschade verhaald kunnen worden.

De Commissie beveelt aan om bij het besluit over dit voornemen aan te geven wie verantwoordelijk is voor het afhandelen van deze schade en welke procedure hierbij zal worden gehanteerd.

⁴ MER, §5.4.5 op pagina 56 e.v.

⁵ Bestemmingsplan, p. 33-34.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Dienst Landelijk Gebied, regio Oost

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel (coördinerend bevoegd gezag), gemeenteraad van de gemeente Olst-Wijhe

Besluit: wijzigen van bestemmingsplan en verlenen van ontgrondingenvergunning

Categorie Besluit m.e.r.: C16.1 en plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: realiseren van waterstanddaling en ontwikkelen van nieuwe natuur door uiterwaardvergraving

Procedurele gegevens:

Aankondiging start procedure in het Weekblad voor Salland (Olst-Wijhe) d.d. 30 maart 2011
ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 4 april t/m 16 mei 2011
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 1 april 2011
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 21 juni 2011
kennisgeving MER op de website van de gemeente Olst-Wijhe op 12 juni 2012
ter inzage legging MER: 22 juni tot en met 3 augustus 2012
aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 29 augustus 2012
voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 6 september 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Drs. R. Agtersloot

Dr. J. Lembrechts (werkgroepsecretaris)

Dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

Dr. N.P.J. de Vries

Drs. F. Wijnants

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of

onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Partiële herziening bestemmingsplan Uiterwaarden + Milieueffectrapport van 20 februari 2012
- Cauberg-Huygen Notitie 20062576-06 Gronddepot Fortmond fase 4. Inzichten geluid-immissie alle activiteiten, 18 april 2008
- Luchtkwaliteitsonderzoek Millingerwaard in het kader van de Milieu Effect Rapportage, 28 september 2009, conceptrapport 9T6964

De Commissie heeft kennis genomen van de twaalf zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 27 augustus van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport
IJsseluiterwaarden Olst

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

